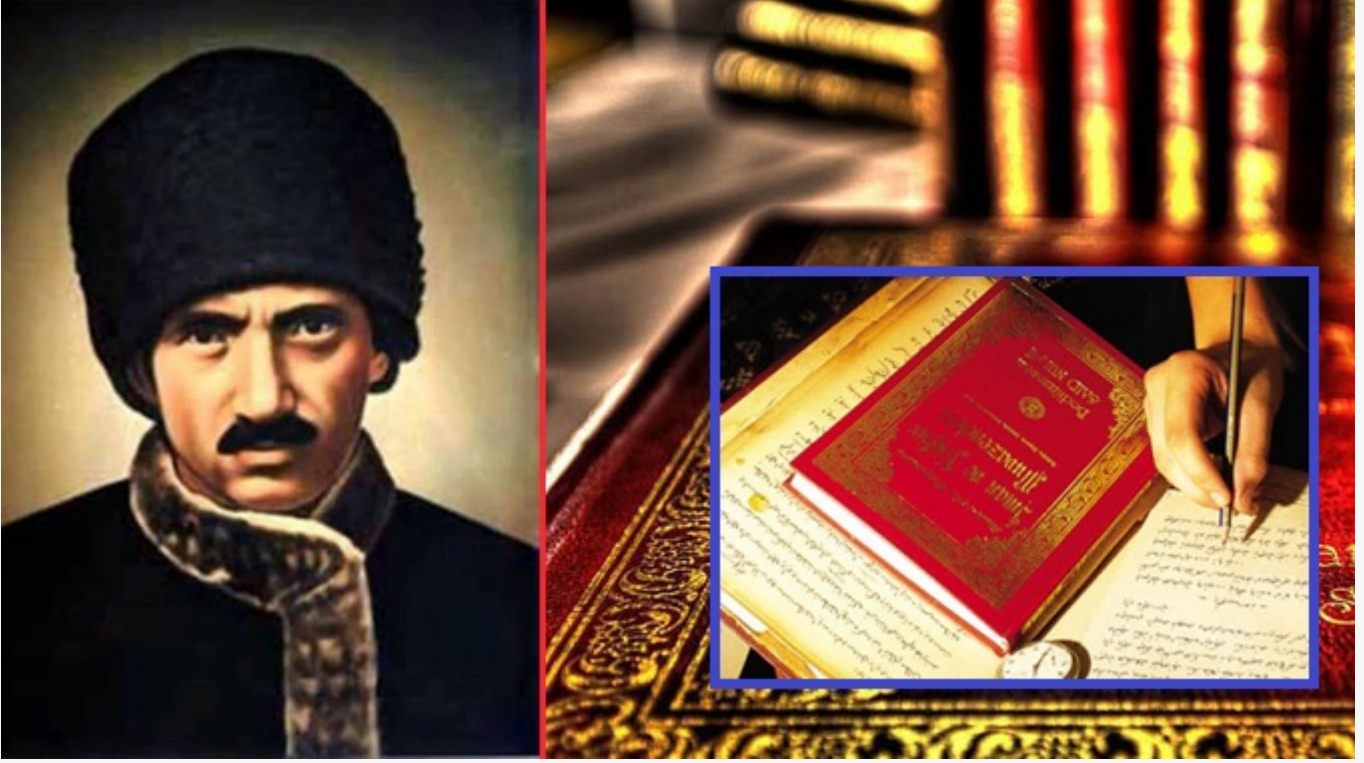

Hakikat mesleği ve kelam

Kelâm, akli önplana alarak gerçeklere ulaşmaya çalışan İslâm felsefesidir, diyebiliriz.

İman, itikat, inanç esaslarını ispat eder. Kelâm, çağlar boyu iman ve itikat esaslarını izah ve ispat ederek imanları muhafaza etmiş, batıl mezhepleri ve inkârcıları püskürtmüştür.

Ne var ki, eski kelâm ilminin çağın problemlerinin çözümüne; şüphe ve vesveselerin dağıtılmasına, hücumlarının defedilmesine, fen ve felsefenin (pozitivizmin) iddialarının çürütülmesine kâfi gelmedi. Zira, fen ve felsefe teknolojik buluşlara da dayanarak, maneviyata, dine ait değerlere yoğun bir şekilde saldırıya geçmiş.

İşte, Bediüzzaman, kelâm ilmini modern ilimlerle yoğurarak, kendine has bir metodla, çağın şartlarına uygun ve ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde geliştirerek ona yeni bir çehre, yeni bir boyut kazandırır.

Risale-i Nur, kelâmın kuru aklî metodlarıyla yetinmemiş. Aynı zamanda ibadet yerinde ilim içinde hakikate, sülûk ve evrat yerinde, mantıkî bürhanlarla ilmî hüccetler (deliller, belgeler) içinde hakikatü'l-hakaika yol açmış. İman esaslarını yalnızca tecrübe ve ilmî meselelerle kabul etmek kâfi değil. Belki, kalbî, ruhi, halî (batınî, içe, duygulara yönelik) hususlar da serdedilmeli ki, insan yüksek marifete, ilme, idrake ulaşabilsin...

Dolayısıyla Risale-i Nur, tasavvur değil, tasdiktir. (Yâni hayâlî değil; uygulanabilirliği olan meselelerdir.) Teslim değil, îmandır. Mârifet değil, şehâdetir, şuhuddur. (Bilgi değil, bizzat gözlemlere dayanan, görülmüş gerçeklerdir.) Taklit değil, tahkîktir. (Başkasının söylediklerini aynen tekrarlayan değil, araştırma, inceleme, ispat ve izâh metodlarına dayalıdır.) İltizam değil, iz'andır. (Sadece taraf olma değil, yüksek bir şuûr ve anlayışın sonucudur.) Tasavvuf değil, hakîkattir. (Parlak kelimelerle tasvir edilmiş değil, gerçeğin tâ kendisidir.) Dâvâ değil, dâvâ içinde bürhandır. (İddiâlara değil, akli, mantıkî, gözlem ve tecrübenin mahsûlü kesin delil ve belgelere dayanıyorlar.)¹

Bediüzzaman'ın kelâm ilmine getirdiği bir diğer yenilik, iman esaslarının yanında, ibadetleri de, ukubat meselelerini de, şeriati da, içtimaî ve siyasî meseleleri de ispat etmesidir. Bediüzzaman, "Açız, yememiz; hastayız, ilâç almamız gerekir!" şeklinde bir yaklaşım sergilemez. Malzemeleri Kur'ân ve kâinat eczahanesinden bir kimyager maharetiyle toplar; ilâç ve yemek hazırlar. İnsanlığın hastalıklarını teşhis eder; ameliyat-ı mâneviye yapar ve reçeteyi yazar. Bir öğün yedirip, karnımızı bir seferliğine doyurmaz. Yemek yapma san'atı aşçılığı ve kimyagerliği öğretir.

Dipnotlar:

1- Kastamonu Lâhikası, s. 8.